

Xurraman
HÜSEYNOVA
DA

Güzdüdə özünə baxanda gözünün, dodaqlarının qırığında nazik qırıqlar görür. Bunların onun üzünə nə vaxt düşdüyündən təəccüblənir. Heç nə meyus ölmür. Tələffüzü yavaş, qırıqlar üçün olan maskalardan birini hazırlayır. Bu maskanı ilk dəfə görən onun nə baxdığını anlamır. Əsasən, inanmışdı ki, arzuları üzə çəkməklə gözəlləşmək olar.

Hər səhər yuxudan oyananda onu yəna maraqsız, yeknesəq bir günün gözlediyini düşünür və hər gün də çalışır ki, bu gün nə isə maraqlı bir gün olacağına inanmışdır. Bu gün başağırışı ilə deyil, yüksək əhval-ruhiyyə ilə yuxudan oyanır və adəti üzrə akvariumdakı balıqları salamlayır.

Evdən çıxarkən hansı donunu geyməyi düşünsə də, cins salvar və həmişə gənc olduğunu göstərən dar kofalardan birini geyinmək istəyir, amma yoldaşının dar salvardan xoşu gəlmədiyini düşündüən ötmədi. Çıxdığı çəhrayı donunu geyinir, sevdiyi Coco-chanel" ətri ilə ətirlənib alışverişə gedir. Ticarət mərkəzindən özünə bir cüt yay ayaqqabısı, ona uyğun çanta, başqa lazım olan xırdalara və əşyalara alır və çıxarkən kişi geyimi satılan bir mağazaya girib köynəklərə baxır, satıcıya yoldaşı üçün qara köynək almaq istədiyini bildirir. Satıcı yoldaşının hansı ölçüyə köynək geyinməyi soruşanda bəduruxur və 40 ölçüdə geyindiyini bildirir. Yoldaşının ad günü olmasa da, onun üçün hediye almaq fikrindən məmnun olur.

Acdığı üçün yaxınlıqdakı tirk kafelərindən birinə girib mizmoza salır və meyvo suyu sifariş edir. Çox da arıq olmadığı üçün çox yemək istəmir. Əlbəttə, arın xoşuna gəlmək asan deyil. Kafedə bir oğlan ona yaxınlaşib salam verir. O isə onun salamasını almamasını mədəniyyətsizlik olduğunu bilib də cavab verir. Oğlan onunla bir stol arxasında oturmuş istəyir. O, oğlana erli qadın olduğunu deyir. Həmişə qadınların gözəl, ya çirkin olmasına baxmayaraq, kişilərin diqqət mərkəzində olmasından xoşu gəlirdi. Oğlan "bağışlayın, xanım" deyib gedir. O, oğlanın arxasından baxıb ailəli olmağın yaxşı hal olduğunu düşünür. Kafedən çıxıb evə avtobusla deyil, piyada gedir.

Romantik anlar

Evinə yaxın ərzaq mağazasından şampən, suyun içərisində

yandırılmalı olan ürok formalı şampən və yüngülvari qolyanalı üçün bir az ərzaq alır. Evə çatanda daxilində yüngüllük və rahatlıq hiss edir. Evi bir az salıqəyə salır. Saçlarını fənləyir, sürməyi, sinosi açıq donunu geyinir. Əri üçün aldığı qara köynəyi "məyşə" paketinə qoyur. Sürtrə açır. Ürok formalı qırmızı şamları yandırır işığı söndürür. Gareth Gatehin

"Unchained" melodiyasını qoşub otanın romantik ab-havasına bir az da gözəllik qatır. Qalırdı birco ərinin evə gəlməsi. Əri evə gələn kimi boynuna sarılıb onu ehtizaza götürəcək səslə "xoş gəldin, canım" deyəcək və şampən bəkalını toqquşduracaq, əri təəccübünü gizlədə bilməyi nə isə soruşmaq istəyində "sssss", - deyib onu susduracaq. Əri rəqs etdiyi qadını öpməkdən özünü saxlaya bilməyəcəkdir... Qəzəblənəcək, keçir, pleyedkili romantik mahınları bir-birini əvəzləyir. Dağıqlar keçir, nəfəsə gətirən telefonunu düşməyəcəkdir baxır ki, birdən gələn zəngi eşitməz. Narahat olur. Sadəcə, xəlif yorğunluq olur canında.

Həmı xoşbəxtirdimi?

Şampən bəkallarından birini götürüb pəncərənin qarşısına keçir. Bir qurtum içib üzəüz binadək işıqları yanan pəncərələrə baxır və düşünür ki, bu mənzillərdə həmı xoşbəxtirdimi? Xoşbəxtlirən daha çox olduğuna inanmaq istəyir. Düşünür ki, hər evdə xəstə də ola bilər, bədbəxt də. Amma insanın ailəsi, uşaqları, axşam işdən çıxandan sonra qayıdacaq bir yeri varsa, niyə xoşbəxt olmasın? İnanmaq istəyir bunlara. Şərabdən bir qurtum alır, sonra telefonuna baxır və heç nə görmür.

Onu heç kim görməyəcəkdı...

Sonra akvariuma yaxınlaşır və dostlarından necə olduqlarını soruşur. Şərabin şərəbini başına çəkir, masa üzərindəki şərəbi götürüb akvariuma boşaldır və onları da içib keffənləməsinə, bəlkə ondan sonra dilərinin açılmasını görcəyini düşünür. Özünə daha bir bakal şərəb süzür, birini də akvariuma boşaldır. Yenə içir. Birdən-birə bu qədar şərəb içməyə alışmadığından içki ona pis təsir edir və o, divana çökür. Şərəb içib musiqi dinlədikcə gözələrinin yaşa yanaşılaşdığı diyirlənir. Divanın üstündəki hədiyyə paketinə qoyulmuş köynəyi lazımsız əşya kimi yertərə atır. Məsənin üstündə yanan şamlara baxıb bir az da kövrəlir, hönkürməyə başlayır. Ağıldaçaq kırıqlarının tuşu üzünə yayılmağa başlayır. Amma bu onun heç vətine də olmur, çünki onu bu görkəmdə heç kim görməyəcəkdı. Əri bu gün gəlməyəcəkdı, heç səbah da, o biri gün də... Çünki... Çünki ailəli deyildi, heç vaxt ailə qurmamışdı. İyirni doqquz yaşına kimi sevgilisi, istəkli olmamışdı. Yeknesəq, yorucu günlər yaşayıb və hər yaşına qədam qoyanda bu il sevilə-seviləcəyini, ailə quracağını düşünür. Amma...

le qurmamışdı. İyirni doqquz yaşına kimi sevgilisi, istəkli olmamışdı. Yeknesəq, yorucu günlər yaşayıb və hər yaşına qədam qoyanda bu il sevilə-seviləcəyini, ailə quracağını düşünür. Amma...

Mətanət Vahidin "Ərli qadın" hekayəsi haqqında

Yaxşı bir 'nəyətə' üz-üzə qalmaq...

Dişən gecə yerinə uzananda səhər yeni, yaxşı bir həyatla üz-üzə qalacağını arzulayır. Nəyisə lap çox istəyən, baş verəcəyini düşünür. Sonra qərar verir ki, özünü erli qadın kimi hiss etsin. O zaman bir möcüzənin baş verəcəyini inanır.

Bu gecə həyatdan bir daha küsür. Şərab işığını gözünə düşür. Məsələn, gecədə divanda gözələrinə yuxu gedir, möcüzə baş vermir. Səhər səhər ayaqda, erkən uyanır və bu dəfə balıqları ilə maraqlanmağa halı ovmur. Balıqların yemini akvariuma sormək istəyəndə balıqların ikisinə də öldüyünü görür...

Qadın xoşbəxtliyi

"Təklək Allahə məxsusdur" deyirlər. İnsanların təklək, yaxşı olmasının səbəbləri müxtəlifdir. Buna "alın yazısı" da deyirlər, günahı bəxtədə, tələdə də görürlər. Həyatdakı bütün bəxtsiz, tələsiz insanları, adətən, bir məqsəd birləşdirir: xoşbəxt olmaq istədikləri üçün gecikdilər, zamanında özlərini, gələcəklərini düşünmədilər. Mətanət Vahidin qəhrəmanı da həmin insanlardandır. O özünü erli qadın kimi hiss edir, erli olduğuna inanır. Əslində isə tənəhdər...

Ədəbiyyat həyatın inikasidir. Belə qəhrəmanlar ədəbiyyatdan bizlərə yaxşı təsir. Uilyam Folknerin "Emili üçün qızılqul" hekayəsində miss Emilinin yalqızlığı, tənəhləyi də bədbəxt bir qadının təciəsi deyildi...mi?

Balıqdakı qadın teli

"Emili üçün qızılqul" hekayəsində miss Emili tənha, yalqız qalır. Atasız, öləndən əli il sonra sevgilisi onu atıb gedir. Atasının vəfatından sonra onsuz da bütün günü evə qapalı qalan, bayırda çox nadir hallarda görünən miss Emili axırıncı aradan çıxdıqdan sonra öz tənha qəsrində, sanki həmişəlik qeybə çəkilir. Şəhərin xanımları onu yoxlamaq üçün bir neçə yol toparlanıb qapısına gətərlər də, üzələrinə qapı açan olmur. Bu qapının arxasında yaşayışın hələ də davam etdiyini yalnız olindəki ərzaq zənbili ilə hərdən bir küpədə gözə dəyən qoca xidmətçidən bilmək olurdu.

Atası öləndə məlum olur ki, kişi öz qızına qurucu evəndə savayı neçə nə qoymayıb. Adamlar miss Emilinin qayğısına qalıb halına acıya biləcəklərini düşünür. Və düşünlər ki, ehtiyac və yalqızlığın dadını duymaya, nəhayət, o da öz xüdəpəndi-

yindən ol çökib Allah ümidinə yaşamağın əbəd qorxusunu həmı kimi dərk edər.

Zamanında miss Emilinin atası evdən o qədər cavannı ayağını kəsir ki, eyni aqibətlə üzələşən adamlar kimi yalqızlaşmış qadın da yazımağa, yazmağa başlayır. Adamlar deyirlər ki, yazıq Emili, gərək qohumları vaxtında ona bir gün ağlaydılar...

Xəstələndə yorğan-döşəy düşən miss Emili öz evində dünyadan köçür. Kül halında olan balışın üzərinə də yüngül baş izi və bozumtul rəngə çalan bir çəngə uzun qadın teli gözə dəyir.

Heç vaxt ona qızılqul alınmasa da, cənəzəsi alınma güllərin əhatəsində olur... Emili də xoşbəxtlik istəyirdi. Amma bu xoşbəxtlik ona da qismət olmadı.

Kerrinin yalqızlığı

Teodor Drayzerin "Kerri bacı" sı da bədbəxt qadın deyildimi? Çikaqoda əziyyətlə özünə həyat tərzi seçən Kerri no Druc, nə də Herstvudla xoşbəxt həyat yaşaya bilər.

Zaman-zaman inkişaf edən Kerri Herstvudla yollarını ayırandan sonra dünyanın məşhur aktrisalrından biri olur. Zəngin olan Kerri istədiyini həyata tapdığı düşünür. Xoşbəxt olduğunu sanan Kerri yalqız idi amma. Məşhurluğu vaxtında no bacısını, no Druceni, nə də Herstvudu düşündürdü...

Kerri Herstvudun ehtiyac içində olduğu vaxtda onu görür və kömək etmir. Sadəcə, kədərlənib keçir...

Bütün qadınların arzusu...

Emilini, Kerri bacını və Mətanət Vahidin qəhrəmanını yalqızlıq birləşdirir. Onların üçü də oxalsı, özləri üçün yaşayan xanımlar olmasa da, həyatlarında heç kim yoxdur. Bu fakt kifayət edir ki, qadın üçün tənəhləyin həm də bədbəxtlik olduğunu deyək. Mətanət Vahidin qəhrəmanı üzəüz binadək işıqları yanan pəncərələrə baxarkən işığı yanan pəncərələrdən həminin xoşbəxt olub-olmadığını düşünməsi xoşbəxtlirən daha çox olduğuna inanmaq istəməsi, insanın ailəsinə əsas xoşbəxtlik meyarı kimi dəyərləndirməsi miss Emilinin də, Kerri bacının da, onun özünün də həyatından məlum olur. Hekayədə qəhrəmanın yalqızlığını dəjavu kimi dəyərləndirmək olmasa da, "əsinləndi 'ou', jəin evə tənəhləndi" mədəni düşüncəsi xoşbəxtlirən daha çox olduğuna inanmaq istəməsi, insanın ailəsinə əsas xoşbəxtlik meyarı kimi dəyərləndirməsi miss Emilinin də, Kerri bacının da, onun özünün də həyatından məlum olur. Hekayədə qəhrəmanın yalqızlığını dəjavu kimi dəyərləndirmək olmasa da, "əsinləndi 'ou', jəin evə tənəhləndi" mədəni düşüncəsi xoşbəxtlirən daha çox olduğuna inanmaq istəməsi, insanın ailəsinə əsas xoşbəxtlik meyarı kimi dəyərləndirməsi miss Emilinin də, Kerri bacının da, onun özünün də həyatından məlum olur.